

LITERATURA >

Amador Vega: "La nostra societat és cosmètica, s'ha oblidat de viure l'autèntica intensitat de la vida"

El pensador barceloní acaba de publicar 'Tentativas sobre el vacío' un llibre que reuneix treballs sobre filosofia, estètica i religió publicats les dues darreres dècades

Amador Vega exposa que el desig de coses en el capitalisme no s'acaba mai, tant si són coses banals com si no.
GIANLUCA BATTISTA

GONZALO MONCLOA ALLISON

01 DIC 2022 - 22:12 CET

Quan un conversa amb Amador Vega, li ve al cap aquell vers del Parsifal de Wagner: "Fill meu, aquí el temps es converteix en espai". El ritme és diferent, l'experiència es dilata. El pensador barceloní, de 64 anys, acaba de publicar *Tentativas sobre el vacío* (Fragmenta, 2022), un llibre que reuneix treballs sobre filosofia, estètica i religió apareguts en llocs i idiomes diferents durant les dues darreres dècades. És un compendi del seu pensament, però també un "relat" de la pròpia vida. Un matí fred de novembre, l'autor s'asseu d'esquena a la biblioteca. El pis, al centre de Barcelona, és de finestres àmplies, lluminós. Un espai obert. Tot i això, la conversa portarà progressivament cap a allò més tancat de tot, que és el sentit de la mística.

PREGUNTA. En aquest llibre, com en bona part de la seva obra, fa dialogar místics medievals amb artistes contemporanis. Què ens diu el Mestre Eckhardt de pintors com Mark Rothko?

RESPOSTA. Crec que no es tracta de trobar en el present les petjades del passat, sinó al revés: què podem trobar de Rothko en el Mestre Eckhart? Quina necessitat porta Rothko a rebutjar la representació de la figura humana i a parlar amb monocroms, i a Eckhart a parlar de Déu en termes de Res o de buit? Hi ha un paral·lelisme en la consciència humana, que es dona en llengües i llenguatges diferents, com l'art, la filosofia o la religió. Ho veiem en els processos de desfiguració en l'art contemporani. Però també en rituals, en les tragèdies gregues... Hi ha un vocabulari comú. D'això tracta el llibre, d'una estètica que anomeno de la negativitat, concretament una estètica apofàtica, paraula que ve de la teologia negativa.

P. Com entén aquesta persistència, a través dels segles, a expressar allò inexpressable?

R. És el desig humà. El desig que no tot s'acabi amb la paraula dita, que sempre és insuficient. El silenci és una cosa que t'ajuda a sortir del llenguatge sense deixar de parlar-ne, perquè el silenci també expressa.

P. El desig també té una dimensió nociva, com destaquen alguns pensadors contemporanis a propòsit del capitalisme. Hi estableix una distinció?

R. Certament, al capitalisme hi ha el desig d'una cosa, després d'una altra, i no s'acaba mai, tant si són banals com si no. Però el desig de què parlo no és de res concret, no busca res, ni la vida perfecta. En tot cas, és un desig que persisteix en ell mateix: desitja desitjar. En negar la cerca d'un objecte extern, es pot girar la mirada cap a un mateix. Hannah Arendt ho ha estudiat quan parla d'un doble naixement, d'una segona subjectivitat...

La mística ens parla d'un estat de disponibilitat, de recepció. Si no ets estimat difícilment aprens a estimar

P. Precisament, al llibre té un text en què parla d'una "poètica del naixement". Ens hem deixat de preguntar pel començament de les coses, pel naixement? Com entén aquest oblit?

cada instant. Amb això es dissimula el pas del temps. I això ens allunya de l'autèntica intensitat de la vida. Però és la mortalitat, el que dona sentit a la vida. Crec que va ser Simon Weil qui va dir que la veritat bàsicament té a veure amb la mort...

P. ... I no obstant, hi ha tot un imaginari del final, centrat en la catàstrofe.

R. Sí, correcte, però no té res a veure amb la consciència autèntica de mort. Tot el teatre de la catàstrofe són mascaretes, una darrere l'altra. Perquè si penses que la catàstrofe és universal, en certa manera creus que ens passarà a tots... I ja ho diu el refrany: mal de molts, conhort de boigs. Si penses que una bomba atòmica ens passarà a tots, en certa manera és com si no passés mai. Això fa que t'oblidis de la teva mort, que és única. I, com deia Rilke, és per a tu. Convé que no moris d'una mort que no sigui la teva.

P. Hi ha una expressió, el sense perquè, que apareix en diversos dels autors que estudia, com Eckhart o el místic Angelus Silesius, o en novel·listes com Robert Musil i el seu home sense atributs. La defineix al llibre com una "falta d'objecte a l'acció". Si algú s'hi acostava amb preocupacions de caràcter polític o social, considera que un pensament com aquest li pot dir alguna cosa?

R. Sí, esclar. El sense perquè és a la base d'un gaudi que no espera res, que es fa per convenciment, per compromís. Aquí hi ha una visió política importantíssima. Una cosa que es fa gratis, no perquè reporti uns beneficis útils, sinó perquè il·luminarà les teves hores i la dels altres. Aquí no es tracta que la filosofia es quedi en l'intel·ligible. Ha de baixar al sensible. Això ho aprenem de Ramon Llull. Si es queda en l'intel·ligible, aleshores la filosofia no serveix per a res, és un entreteniment d'erudits.

P. En aquest context, durant l'any Ramon Llull el 2016, vostè va compartir la seva classe de Màster a la UPF dedicada al filòsof mallorquí amb el coreògraf Cesc Gelabert: alumnes i professorat van intentar portar el pensament de Llull a la dansa. Com explica aquesta transició?

R. No vull semblar pretensions, però és un intent de renovar l'estudi de les humanitats. Es parla molt d'estudis comparatius, de transversalitat, però tinc la sensació que encara és artificial. No es tracta de comparar pintors amb poetes: això serveix de ben poc. Crec que cal veure, per exemple, què hi ha de literari en una obra d'art i què hi ha de poètic en una escultura. Cal intentar crear models d'ensenyament que siguin artístics. Ho diu Nietzsche: la filosofia ha de dansar. Els conceptes són morts. La mort de Déu de què parla, per exemple, és la mort d'un concepte, res més. Nietzsche no ataca el déu viu d'Abraham, ataca el déu de la teologia.

P. Aquesta artificialitat també afecta l'espiritualitat contemporània? Hi ha un moment del llibre en què esmenta la crítica d'Eckhart als obsessionats per les visions o els raptos extàtics...

R. Perquè és el més vistós. Però són focs d'artifici. Tots els grans mestres de l'esperit, tant els que han tingut experiències visionàries com els que no, com Santa Teresa o Sant Joan de la Creu, recorden que són experiències per a principiants. Un ha de travessar aquests escenaris fantasmàtics...

P. Empra en els seus treballs un llenguatge tècnic, però alhora es fa explícita la mirada, les sensacions. De fet, al pròleg parla d'aquest compendi com d'un "relat" de la pròpia vida. No és habitual en una acadèmia acostumada al paper, que simula distància i neutralitat.

R. Així és el món avui: viu en una falsa objectivitat. Si alguna cosa no es pot mesurar amb paràmetres estadístics, homologables per agències de qualitat, és sospitosa. Però la reflexió que un pot oferir després d'anys d'estudi és diferent. Aquesta és la meua idea de l'educació, i també en els llibres, que intento que siguin personals. Els autors que estudio no són objectes que es puguin comprar ni vendre. Com deia

P. Què es pot dir de la mística?

R. Millor res, no? (somriu), com diu la paraula mateixa. Però bé, se'n pot dir alguna cosa. Més que no pas parlar de silencis contemplatius o d'altres coses, el més important de la mística és que ens parla d'un estat de disponibilitat, de recepció. Com diu Simone Weil, cal estar disposat, cal estar buit per poder rebre la gràcia. Això vol dir estar disposat a ser estimat. No només estimar activament. Perquè si no ets estimat, difícilment aprens a estimar. Això és aparentment passiu, però estar disposat és actiu: en el moment en què ets visitat, t'actives. Comença amb una renúncia a un primer jo. Però en aquesta renúncia neix un segon jo: tornes a néixer.

Comentarios ●

Normas

Más información

Pablo Tallón: "M'han avisat: no portis polítics a la ràdio, que baixarà l'audiència"

NOELIA RAMÍREZ

Juana Dolores, la nova 'enfant terrible' de la cultura catalana: "Hi ha molt silenci i autocensura a la literatura"

RAQUEL VIDALES | GIRONA

ARXIVAT A

Literatura · Cultura · Llibres